

NGO'LAR KÜRESELLEŞMENİN MİSYONERLERİ

Hasan YALÇIN

NGO'LAR

KÜRESELLEŞMENİN MİSYONERLERİ

Amerikan Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Strobe Talbott, 12 Nisan 1995 Çarşamba günü, Ankara'da, Amerikan Elçilik Konutu'nda, İHD Genel Başkanı Akın Birdal, TİHV (Türkiye İnsan Hakları Vakfı) Başkanı Yavuz Önen, Helsinki Yurttaşlar Topluluğu Türkiye Temsilcisi Murat Belge, DEP Avukatı Yusuf Alataş ve şimdi NGO'culuğu daha da ilerleterek TOSAV (Toplumsal Sorunları Araştırma Vakfı) Kurucular Kurulu Başkanlığı makamına gelmiş olan SBF Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğu Ergil'le kamuoyuna açıklanmayan, yani gizli bir toplantı yaptı. Toplantıyı Aydınlık dergisi açığa çıkardı ve 15 Nisan 1995 tarihli sayısında yazdı. Katılanların sorular karşısında açıklamak zorunda kaldıklarına göre, Talbott, toplantıyı bizzat Başkan Clinton'un istediğini söyleyerek katılanları onurlandırmış; "Türkiye'nin Avrupa Birliği dışında tutulmasını ister misiniz?" diye sormuş; katılanlar "istemeyiz" yanıtını vermişler, "Türkiye'nin bu şekilde terbiye edilmesinde büyük zarar bulunduğunu" belirtmişler; Talbott'tan, Türkiye'ye bir AGİT gözlemci heyeti gönderilmesini istemişler; Türkiye'ye silah ambargosu konmasını da isteyeceklermiş ama bunun için zaman kalmamış.

Bu yazıyı hazırlarken, söz konusu toplantıyı o zaman nasıl değerlendirdiğimize baktım. 15 Nisan 1995 tarihli Aydınlık'ın Çiviyazısı köşesinde şunları yazmışım: "Toplantıyı öğrendiğimden bu yana dehşet içindeyim. Mübalağa etmiyorum, böyle bir olayı anlamakta, açıklamakta güçlük çekiyorum." Aradan sadece beş yıl geçmiş. Bu kadarcık kısa sürede, NGO'laştırma ve NGO'ların meşrulaştırması yolunda alınan mesafe gerçekten korkunçtur. Talbott'ların, rapor alacakları NGO yöneticileriyle ancak gizlice buluşabildiği; böyle buluşmaların yazarlarımızı dehşete düşürdüğü Türkiye'den, bırakalım ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşarını, İsveç gibi, Norveç gibi küçücük Avrupa devletlerinin sıradan memurlarının bile ilgili devlet kurumlarından önce NGO'lara gidip veya NGO yöneticileriyle kamuya açık yerlerde buluşup, onlardan açıkça, herkesin gözü önünde, normali bu imişçesine bilgi ve görüş aldığı; üstelik bu davranışın, hükümet dâhil, kimse tarafından yadırganmadığı Türkiye'ye gelinmiştir.

Bugün artık, şu gizli Talbott toplantısına katılan örgütler, ayrıca çok sayıda başka yeni örgüt ve onların yöneticileri, neredeyse resmen ve düzenli olarak Batılı merkezlere raporlar vermekte, buna karşılık gene alenen oralardan para almaktadırlar. Hatta İnsan Hakları Derneği'nin eski ve yeni başkanları Akın Birdal ve Hüsnü Öndül gibi görevliler, AB'nin resmi toplantılarına katılıp raporlarını oralara sunabilmektedirler. Ve bütün bu olup bitenler kimse tarafından ne protesto edilmekte, hatta ne de yadırganmaktadır. Dahası Batılı devletlere en bağımlı NGO'lar, bizzat Türkiye hükümetleri tarafından o devletlerin resmi temsilcileriymiş gibi kabul edilip, buna uygun şekilde muamele görebilmektedirler. NGO'lar güçlendikçe devletler zayıflar; işin yasaıdır bu. Kaldı ki, bugün Türkiye NGO kafalı bir hükümetin iktidarı altındadır.

Kitle örgütünden NGO'ya

1960'larda, 1970'lerde NGO yoktu, kitle örgütleri vardı. Temsil ettikleri kesimlerin ekonomik ve demokratik hakları için mücadele ederler, ezilen ve sömürülen yığınların çıkarlarını savunurlar, Türkiye'nin bağımsızlığına sahip çıkarlar, bütün bunlar için devrimci bir dönüşümün zorunlu olduğu bilinciyle siyaset yaparlardı. Bırakalım Amerika veya başka bir devletten para alıp, oralardan demokrasi ve insan hakları beklemeyi, o yıllarda Amerikan emperyalizminin tahakkümüne karşı tavır, kitle örgütlerinin meşruiyeti için belirleyici ölçüydü. Kitle örgütlerinin çoğunluğu Amerika'yla mücadele konusunda yarıştı. Hepsini birden belirtmek için "Demokratik kitle örgütleri" denir veya (DKÖ) kısaltması kullanılırdı. Birçok kitle örgütü bu "demokratik" sıfatını da yetersiz bulur, kendisine "Devrimci kitle örgütü" denmesini isterdi. Dev-Genç öyleydi, öğrenci dernekleri öyleydi, memur örgütleri öyleydi, meslek odaları öyleydi, barolar öyleydi, köylü dernekleri öyleydi; kısacası bütün kitle örgütleri bağımsızlıkçı ve devrimciydi.

Şimdi artık NGO var. "Kitle örgütü" kurum olarak çoktan yıkıldı, ama isim olarak bile onu kimse pek hatırlamak istemiyor. Yirmi yılın, özellikle on yıllık Yeni Dünya Düzeni sürecinin sonunda "kitle örgütü" denince NGO'cuların yüzünde memnun olmadıklarını belli eden, hatta alaycı bir ifade beliriyor. Elli yıllık tarihin kitle örgütleri döneminde, 6. Filo eylemlerine katılmış, açık ve gizli devrimci örgütlerde çalışmış birçok eski solcu, şimdi NGO yöneticisi konumunda; Amerikan Elçiliği'ne danışmanlıktan, Amerikan Dışişleri Bakan yardımcılarına kendi ülkesi hakkında raporlar vermeye kadar birçok Türkiye karşıtı faaliyetin içinde, üstelik vicdanı rahatsız olmadan, doğal görevini yerine getiriyormuşçasına yer alabiliyor.

Ancak önemli olan bireysel dönmüşlükler değil, yeni örgütsel biçim, içerik ve politikalar. Kitle örgütleri döneminden NGO'lar dönemine geçtiğimizi saptamak için, kuşkusuz araştırma yapmaya gerek yoktur. İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) gibi doğrudan doğruya NGO olarak kurulmuş örgütleri bir yana bırakalım; hatta Türkiye'yi bir NGO'lar cangılına dönüştüren vakıfları, strateji araştırma kurumlarını vb görmezden gelemiz; öyle bir sürecin içindeyiz ki, artık sendikalar sendika olmaktan vazgeçmekte, kendilerine NGO denmesini ve böyle davranılmasını ister hale gelmektedirler. Meslek odaları ve barolar, kedilerinin de birer NGO olduğunu kanıtlamak istercesine bir Batı NGO'sunu yanlarına veya arkalarına almaksızın açikoturum bile düzenleyememektedirler.

NGO ideolojisi kafaları o kadar teslim almış, NGO'culuk öyle maddi menfaatlerle birleşmiştir ki, kitle örgütleri NGO olmaya adeta can atmaktadırlar. Şariatçı derneklerin, vakıfların, sendikaların ve birliklerin oluşturduğu Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV) Başkanı Prof.Dr. Sabahaddin Zaim'in, Vakfın 8-9 Kasım 1997 tarihlerinde İstanbul'da yapılan İstişare Toplantısı'nda kendi örgütlerinin de NGO olduğunu ilan etmesi, eğilimin gücünü göstermek bakımından son derece ilginçtir. NGO'culuk sözde Sol'u olduğu kadar Sağ'ı da etkilemektedir.

Hepsinden daha feci olan, bütün bu NGO örgütlenmesinin kendi ülkesine ve temsil ettiği kitlelerin menfaatlerine karşı mevzilenmiş olmasıdır. Kavga artık emperyalizme karşı değil, emperyalizmin yedeğinde, Türkiye'ye karşı yürütülmektedir.

Yeni Dünya Düzeni'nin örgüt biçimi

Kuşkusuz gizli bir el, binlerce kitle örgütünü toplum sahnesinden silip süpürerek yerlerine NGO'ları koymadı. Kitle örgütünden NGO'ya geçiş, dünya çapındaki bir büyük sürecin,

küreselleşmenin parçası; Yeni Dünya Düzeni'nin ihtiyacı ve dolayısıyla onun ürünüdür. Öyle ki, iyi akılda kalması için, "NGO eşittir Yeni Dünya Düzeni" şeklinde bir özdeşlik bile kurulabilir.

Yeni Dünya Düzeni sadece bir ekonomik program değildir. Biliyoruz ki, her ekonomik program bir siyasal program sayesinde yaşama geçirilebilir. Yeni Dünya Düzeni'nin, ulusal piyasaları kapitalist dünya pazarıyla birleştirilmek şeklindeki küreselleşme programı, daha başından itibaren ulusal devletleri bertaraf etmek sorunuyla karşı karşıyaydı. Dolayısıyla Yeni Dünya Düzeni'nin ilanı, aynı zamanda ulusal devletlere karşı savaş ilanıydı. Yeni Dünya Düzeni'nin siyaseti işte budur. Savaş söz konusu olduğuna göre, mutlaka silah kullanılacaktı ve kullanılıyor. Ama, silahların başarısı için uygun örgütlere ve taktiklere de ihtiyaç vardır. Dünyanın gözünde savaşı meşrulaştırmaktan, karşı cepheyi içerden çökertmeye, gerekli istihbaratı toplamaya kadar birçok görev ancak sivil örgütler tarafından yerine getirilebilir. NGO ve NGO'culuk işte Yeni Dünya Düzeni'nin bu ihtiyaca bulduğu yanıttır. Emperyalist silahların yanında artık, NGO diye bilinen sivil savaş örgütleri vardır.

On yıllık Yeni Dünya Düzeni süreci boyunca NGO'lar hem sayıca büyük bir hızla çoğalmış, hem de emperyalist merkezlerden ezilen dünyaya doğru müthiş bir yayılma göstermişlerdir. Küreselleşmenin tanımladığı kriz bölgelerinde, onun ihtiyacıyla tam bir uyum içinde faaliyet göstermişler; bu faaliyet içinde deneyim kazanarak örgütlenmelerini güçlendirip, geliştirmişlerdir. Tecrübe, özellikle Irak, Yugoslavya ve Rusya'da gösterdikleri faaliyet, NGO örgütlenmesinin küreselleşmenin amaçları açısından ne kadar uygun ve yararlı olduğunu fazlasıyla doğrulamıştır.

On yıllık tecrübe aynı zamanda, bu yeni örgütlenmenin işlevini bütün dünyanın gözünde tamamen netleştirdi. NGO'ların amaçlarını şimdiden üç sözcükle özetlemek gerekirse şudur: **Ulusal devletleri yıkmak.**

Misyoner örgütlerinden NGO'lara

Yeni Dünya Düzeni'nin tarihe, NGO'lar Düzeni olarak geçeceği kesindir. NGO, ulusal devletleri parçalamak, yıkmak veya sömürgeleştirmek için nükleer silahlar kadar etkili, her türlü silahın gerçekten etkili olmasını sağlayacak müthiş bir örgütlenme modelidir. Dünya çapındaki yaygınlığı, bir ve aynı merkezden yönetilebilirliği bakımından yepyeni olanaklar sunar. Savaş, sınıflı topluma geçildiğinden bu yana ihaneti örgütlemiş ve kullanmıştır; NGO'culuk ise, dünyanın bütün ulusal hainlerini aynı emperyalist çatı altında birleştirerek ihanet örgütlenmesinde yeni bir çağı başlatır. Ancak her yeni icat gibi NGO'culuğun da bir geçmişi, özerinde yükseldiği bir miras vardır. Emperyalizm, NGO'culuğu geliştirirken geçmiş örgütsel deneyimini değerlendirdi ve geliştirdi. NGO'culuğun hemen gerisinde, misyonerlik faaliyeti ve Barış Gönüllüleri örgütlemesi durmaktadır.

Emperyalist Batı, ezilen dünyayı boyunduruk altına almak için öncelikle misyoner örgütlerini kurup kullanmıştı. Misyoner örgütleri gerek amaç, gerekse örgütlenme biçimleri açısından bugünkü NGO'ların babasıdır.

Örnek olarak Türkiye'yi ele alabiliriz. Çünkü şimdi NGO'ların cirit attığı Türkiye, misyonerlik faaliyetinin de en fazla yoğunlaştığı coğrafyaydı. Düşünülün ki, 20. Yüzyıl'ın başında, bugünkü Türkiye sınırları içinde, misyonerlerin ders verdiği 378 ilkokul, doğrudan doğruya

misyoner okulu niteliğinde 36 ortaokul ve lise ve üç kolej vardı¹. Misyoner faaliyetinin amacı Türkiye'ye Hristiyan kültürünü ve hayat tarzını benimsetmek, Hristiyan dünyasına, yani Batı emperyalizmine bağlı bir seçkinler kesimi oluşturmaktır. Misyonerler aynı zamanda bağlı oldukları Batılı devletler için istihbarat topluyorlardı. Şimdiki NGO'lar aynısını ve tabii daha fazlasını yapıyorlar. Bir farktan söz etmek gerekirse, Misyoner örgütlerinin din adına, NGO'ların ise "insan hakları ve demokrasi" adına faaliyet gösterdiklerini söyleyebiliriz. Eh, yüz yılda bu kadarcık değişiklik ebette olacak.

Türkiye, Demokrat Parti iktidarıyla birlikte Küçük Amerika sürecine sokulduğu 1950'lerde ise, Amerikan Barış Gönüllüleri'yle (U.S. Peace Corps) tanıştı. "Gizli Belgelerle Barış Gönüllüleri" adlı kitabında Müslim Özbalkan Barış Gönüllüleri'nin amacı konusunda şu özetlemeyi yapıyor: "Azgelişmiş ülkelerde Amerikan dünya görüşünün ve siyasal, askeri nüfuzunun yayılmasını ve benimsenmesini sağlamak. Amerika yararına çalışacak etkili kurumlar ve aydınlar grubu yetiştirmek. Amerika'nın şiddet eylemlerini ve genişleme politikasını şirin gösterecek eylemlerde bulunarak siyasal havayı Amerika'dan yana oluşturmak". Ne kadar da NGO'lara benziyorlar!

Barış Gönüllüleri Uzmanı Prof. Dr. Charles Amade'nin verdiği bilgilere göre, Barış Gönüllüleri, 1950'lerden 70'ere kadar, 130 ülkede "hizmet vermiş". 147 bin kişi bu örgütte çalışmış. Örgüt, 1980'den sonra zayıflamış. Bugün sadece 1500 gönüllüsü var. Amade, daha çok Afrika, Latin Amerika ve Uzak Asya'da faaliyet yürüttüklerini, Müslüman ülkeleri ihmal ettiklerini ama bu durumu düzelttiklerini, Müslüman ülkelere, Ortadoğu'ya ve Balkanlar'a yöneldiklerini anlatıyor². Yani Barış Gönüllüleri sadece NGO'ların atası değil, bugün de faaliyette bulunan örnek bir NGO. Barış Gönüllüleri son dönemde özellikle parçalanmış Sovyet topraklarında faaliyet gösteriyorlar; halen Rusya ve Bağımsız Devletler Topluluğu topraklarında çalışan Barış Gönüllüsü sayısının 20 bin kadar olduğu belirtiliyor.

Yeni Dünya Düzeni'nin, misyoner örgütlerinde ve Barış Gönüllülerinde bir ideolojik mücadele ve istihbarat örgütünün modelini bulduğu ve bu modeli alabildiğine geliştirip bütün dünyaya yaydığı görülüyor. Eksiğiyle fazlasıyla tarihsel sürekliliği vurgulamak üzere, bugünkü NGO'ları "Yeni Dünya Düzeni'nin misyonerleri" ve "Barış Gönüllüleri" diye tanımlamanın hiçbir sakıncası yoktur.

İdeoloji: Sivil toplumculuk

NGO, Yeni Dünya Düzeni'nin amaçları doğrultusunda, özel olarak ulusal devletlerin yıpratılması ve yıkılması amacıyla faaliyet gösteren "sivil" kuruluş, dernek, merkez ve vakıf gibi adlar taşıyan değişik örgütlerin genel ve ortak adıdır. Artık faaliyetin kendisine de NGO'culuk; bir örgütün NGO haline getirilmesi, yani emperyalizme bağlanması sürecine ise, NGO'laşma veya NGO'laştırma denmektedir. NGO'nun açık yazılışı şöyledir: Non Governmental Organizations. Türkçesi, Hükümet Dışı Kuruluşlar; kısa yazılışı, NGO; okunuşu okuyana göre değişiyor; devrimciler "NeGeO", NGO'cular ve küreselleşmenin patronları ise yapılan işin doğasına daha uygun bir şekilde, İngilizce "Enciyo" diyorlar.

NGO, küreselleşmenin yeni örgüt modeli için son derece uygun bir isimlendirmedir. "Hükümet dışı" yani, "sivil". Nitekim NGO'ların diğer adı, "Sivil Toplum Kuruluşlarıdır.

¹ Uygur Kocabaşoğlu, "Devrimci Cumhuriyet İçin Eğitim Kurultayına tebliğ, Devrimci Cumhuriyet'in Eğitim Politikaları, Kaynak Yayınları, s. 34–33.

² Aydınlık, 4 Mayıs 1997, s. 26.

Örgüt böylece, hem ezilip sömürülen kitlelerin hükümetlere duyduğu tepkiyi yanına alarak bir tür toplumsal dayanışma çekiciliği ediniyor, hem de ezilen dünya devletleriyle mücadele amacını açıkça üstleniyor. Daha önemlisi NGO adı, temeldeki ideolojiye tam olarak oturuyor. NGO'culuğun ideolojisi, sivil toplumculuktur.

Sivil toplumculuğu Türkiye'ye, şimdi, bir dünya NGO'su olan Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin Türkiye Temsilcisi olan Murat Belgeler taşıdılar. Tarihi, sınıfların çatışması olarak yorumlayan Bilimsel Sosyalizm'e karşı mücadele amacıyla ortaya atılmış bir teoridir. Sivil toplum-resmi toplum; resmi ideoloji-sivil ideoloji ayırımları üzerine kurulmuştur. "Sivil toplum" dediği toplumun devlet dışında kalan kesimidir; devlet ise resmi veya siyasi toplumu oluşturmaktadır.

Bu teoriye göre, sivil toplum, sivil kurumlar her zaman iyi; resmi toplum, yani devlet ve iktidar ise her zaman ve her durumda kötüdür. Böylece Büyük Fransız Devrimi, Türk Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Devrimi, Ekim Devrimi kısacası bütün devrimlerin "despotizm" olarak nitelenip reddedilmesi mümkün olmakta; her iktidarın bir sınıfsal karakteri olduğu gerçeği gizlenerek Robespierre'in, Mustafa Kemal'in, Lenin'in, Mao'nun devleti, Hitler ve Mussolini'nin faşist devletleriyle aynılaştırılıp saldırıların hedefi yapılabilmektedir.

Sivil toplumcu teori, kapitalist sınıfla işçi sınıfı, toprak ağalığıyla köylüler, emperyalizmle ezilen dünya arasındaki çelişmeleri sahte bir sivil-resmi bölünmesinin örtüsü altında gizlemeye çalışır. Kitleleri iktidar hedefinden soğutup uzaklaştırarak hâkim sınıflara ve dünya çapında emperyalizme en büyük hizmeti yaptığı gibi; sivil oldukları ve resmi topluma yani devlete karşı mücadele ettikleri gerekçesiyle dinci gericilik ve milliyetçi bölücülükle birleşir. Sivildirler diye Çiller, Fethullah Gülen ve Erbakan'ı savunup, resmi oldukları gerekçesiyle Mustafa Kemal ve bugünkü 28 Şubat Ordusu'yla savaşırlar.

Neresinden ele alınırsa alınsın sivil toplumculuk, küreselleşmenin dünya egemenliği için ezilen dünyaya karşı açtığı savaş için son derece de elverişli bir ideolojik silahtır. Emperyalist merkezde veya ezilen dünyada olsun, irili ufaklı bütün NGO'lar bu silahla donatılmışlardır. Bütün NGO'lar bu ideolojinin gereği olarak ezilen dünya devletlerinin yıkılması için çalışırlar. Çeşitli kamusal işlevleri üstlenerek bu devletlerin giderek lüzumsuzlaştırılması da bu yıkma faaliyetinin kapsamındadır.

Ne sivil, ne hükümet dışı

NGO'ların ve NGO'culuğun lügatindeki "hükümet" sözcüğünden anlaşılması gereken, herhangi bir hükümet veya her türlü hükümet değil, Ezilen Dünyanın hükümetleri ve devletleridir. NGO'lar örneğin Türk devletinin, Çin devletinin, Rus devletinin, Yugoslav devletinin, Irak devletinin, Küba devletinin, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti devletinin gerçekten dışında; dışında ne kelime, tam karşısındadır. Ancak ABD devleti, Avrupa devletleri söz konusu olduğunda durum değişmektedir. İstisnasız dünyadaki bütün NGO'lar için rahatlıkla söyleyebiliriz ki, hepsi emperyalist Batı devletlerinin, içinin de içindedirler. Evet, NGO'ların çok büyük bir kısmı, Batı ülkelerinin "derin devletlerinin" birer parçası, birer kurumu olarak; onlarla emir-komuta ilişkisi içinde çalışmaktadırlar. Program, siyaset ve eylem planında tamamen oralara bağlı oldukları gibi, faaliyetleri için gerekli parayı da Batı devletlerinden alırlar.

Dolayısıyla NGO'ların adlarıyla faaliyetlerinin içeriği arasındaki korkunç çelişki, yani "sivillik" ve "hükümet dışılık" iddiaları, Yeni Dünya Düzeni döneminin en büyük mizahıdır. İşin daha çarpıcı yanı, NGO'lar olsun, bağlı oldukları Batılı devletler olsun, aynıyet derecesindeki bu sıkı ilişkiyi artık gizlemeye çalışmıyorlar. Nitekim Türk NGO'larından çoğunun yöneticileri de Batılı devlet temsilcileriyle alenen buluşup görüşmekte, onlara raporlar sunup, onlardan talimatlar almaktalar. Birçoğu, örneğin İHD (İnsan Hakları Derneği) ve TİHV (Türkiye İnsan Hakları Vakfı), bastıkları kitapların girişine masrafların AB tarafından karşılandığını açık açık yazabiliyor. Anlaşılan emperyalist devletlere "resmiyet" kavramı içinde yer bulamıyorlar. Kısacası oyun artık açık oynanıyor.

NGO'larla Batı devletleri arasındaki ilişkinin birçok somut örneğini vereceğiz; burada sadece Murat Belge'nin Türkiye Temsilcisi olduğu Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin Tüzüğü'ne değiniyoruz. Tüzük'te Derneğin amacı şöyle belirlenmiştir: "Avrupa devletleri ve hükümetleri düzeyinde devam eden sürecin sivil tabana yayılması". O kadar veciz ki, bu cümleyi NGO'culuğun tanımı olarak bile kabul edebiliriz.

"Demokrasi", "İnsan hakları", "Özgürlük"

NGO'ların isimleriyle eylemleri arasındaki zıtlık, kullandıkları kavramlar için de fazlasıyla geçerlidir. NGO'ların ve NGO'culuğun temel tezine göre, "Demokrasi, insan hakları ve özgürlükler Batı'dan gelecektir". Batı'yı insan hakları ve özgürlüklerin Kâbesi gibi görmek ve göstermek NGO'cu faaliyet programının birinci maddesidir. Ancak, "Batı'nın demokrasi ve özgürlük götürdüğü on santimetre karelik bir toprak parçası gösterin" dendiğinde, NGO'cuların verebilecekleri yanıt yoktur. Çünkü bugüne kadar Batı'dan Ezilen Dünyaya, polis devleti ve işkence aleti dışında hiçbir şey gelmemiştir. Esasen IMF programlarını, özelleştirmeyi, ekonomik yıkımı kitlelere başka türlü kabul ettirmek mümkün değildir. Kaldı ki, kelin merhemi olsa kendi başına sürer, Batı ülkelerindeki rejimler artık giderek sayıları beş yüzü bile bulmayan bir dünya zenginleri oligarşisinin Gladyo diktatörlüklerine dönüşmektedir. Bu yüzden oralarda kitleler seçim sandığına bile gitmiyor.

Emperyalizm çağında Batı'ya yaklaşıldıkça demokrasi ve özgürlükten uzaklaşıldığının en öğretici deneyini Türkiye yaşadı. Alınsın ele Tanzimat dönemi; Hürriyet ve İtilafın, Demokrat Parti'nin, AP'nin, ANAP'ın, DYP'nin iktidar dönemleri; hepsinde Türkiye Batı'ya yaklaşmıştı; hangisinde demokrasi ve özgürlük vardı? Türkiye ne kadar demokrasi ve özgürlük yaşadıysa Batı'dan uzaklaştığı dönemlerde, Meşrutiyetlerde, Cumhuriyet Devrimi'yle ve 27 Mayıs'la yaşadı.

NGO'culuğun lügatında "özgürlük" maddesinin karşısında, işçilerin, köylülerin, esnaf ve zanaatkarın adına rastlanamıyor. Batı'nın ve NGO'ların sadece iki tür özgürlük istediği artık herkes taralıdan biliniyor. Bir, dinciliğe, mezhepçiliğe, tarikatçılığa özgürlük; iki, milliyetçiliğe ve etnik parçalama faaliyetine özgürlük. Bu özgürlükler ise kuşkusuz halkın değil, ulusal devleti parçalamak ve yıkmak isteyen Batı'nın ihtiyacıdır. Bugün Türkiye'de faaliyet gösteren belli başlı hiçbir NGO yoktur ki, Batı'lı ortaklarıyla, onlardan destek alarak Avrupa'nın ve Amerika'nın şurasında burasında Kürt konferansları düzenlemiş olmasın. Ve hiçbir NGO yok ki tarikatların özgürlüğünü savunmasın. NGO'culuk, sözde solcuların yönetiminden ki NGO'larla dinci NGO'ları buluşturmuştur. İHD ile Mazlum-Der arasındaki sıkı işbirliği işte bu tür özgürlükler temelinde gerçekleşmektedir.

NGO'lar ve NGO'ların emperyalist patronları için demokrasi, insan hakları ve özgürlükler, ezilen ülke devletlerine karşı kullanılacak birer sopadan, psikolojik savaş malzemesinden ibarettir. Uluslararası Af Örgütü gibi uluslararası nitelikteki NGO'lar, her fırsatta, emperyalizmin hedef aldığı Çin, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Irak, Yugoslavya, Küba gibi ülkelerde insan haklarının nasıl ihlâl edildiğine ilişkin raporlar hazırlayıp yayımlarlar. Yerel NGO'lar ise kendi ülkelerine karşı kullanılmak üzere Batılı merkezlere insan hakları raporları sunarlar; uluslararası toplantılara katılıp kendi ülkelerinde insan haklarının nasıl ihlâl edildiğini anlatırlar.

NGO'ların "insani yardım"ı ise, tam bir casusluk masalıdır. İnsani yardım kisvesi altında gittikleri her yerde NGO'lar istihbarat örgütleri adına bilgi toplamışlar veya 17 Ağustos depreminden sonra bizim Sakarya ve Kocaeli bölgesinde yaptıkları gibi felâkete uğramış halkın tepkisini ulusal devlete ve ulusal devleti savunan Ordu gibi kurumlara yöneltmek için çalışmışlardır.

Faaliyetin gerçek içeriği

Emperyalist merkezlerin NGO'lara hangi görevleri verdiklerini, hangi hedefleri gösterdiklerini ve onları nasıl yönlendirip yönettiklerini, bizzat kendi ifadeleriyle göstermek mümkündür.

Sonuncusundan başlayalım. Alman "Federal İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı" Aralık 2000 tarihinde, Alman NGO'ların yöneticilerine gizli damgalı ve "Yeni Türkiye Konsepti" başlıklı bir yazı gönderiyor. Söz konusu Alman Bakanlığı'nı Türkiye kamuoyu Diyarbakır su arıtma tesisini yapması dolayısıyla tanıyor. Bakanlık, "gizli" yazısında NGO'lardan, "Türkiye'de sivil toplumun geliştirilmesi için, başta Alman parti vakıfları olmak üzere, tüm diğer organların sistemli bir çalışma yürütmesini" istiyor³.

İkinci örnek ABD'den. ABD Kongresi Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Komisyonu, 18 Mart 1999 tarihinde, yani aylar önce toplanarak, 18–19 Kasım 1999'da İstanbul'da yapılacak AGİT toplantısında Türkiye'nin nasıl sıkıştırılacağını konuşuyor. Kimler katılıyor toplantıya? Tabii Kongre üyeleri, ayrıca Dışişleri Bakanı'nın Avrupa İlişkileri Bakan Yardımcısı Marc Grosman, Demokrasi İnsan Hakları Bakan Yardımcısı Harold Koh. Başka? "Bizimkiler", yani NGO temsilcileri: ABD Uluslararası Af Örgütü Washington Başkanı Stephen Rickard, İşkence Kurbanları Merkezi İkinci Başkanı Douglas A. Johnson, Ortadoğu ve Kuzey Afrika Programı ve İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Program Koordinatörü Neil Hicks. Komisyon Başkanı Christopher H. Smith'in konuşmasından birkaç satır: "ABD, Türkiye'deki sivil toplumu desteklemek için Ankara'yı AGİT zirvesinden önce, 'Gözden Geçirme Toplantısı'na ev sahipliği yapması için teşvik etmelidir. Böyle bir gelişme, Türkiye'nin insan hakları NGO'larıyla kuşatılmasını sağlayacaktır... Komisyon, her zaman olduğu gibi, Dışişleri Bakanlığı ve NGO topluluğuyla birlikte çalışacaktır"⁴. ABD Dışişleri Bakanlığı'yla birlikte çalışan "Hükümet dışı kuruluşlar", yani NGO'lar! Demek ki, ABD Dışişleri Bakanlığı bir devlet kurumu değil, bir sivil toplum örgütüdür!

Haberi okuyalım: "Başında Mike Amitay'ın bulunduğu, PKK'nin ABD'deki lobi örgütü Washington Kürt Enstitüsü (WKI) ile birlikte üç NGO, ABD Dışişleri Bakanı Madeline Albright'a mektup göndererek, Türkiye'ye silah ambargosu uygulanmasını istedi. ABD'nin

³ Argun Erbay, Aydınlık, 21 Ocak 2001, s. 24

⁴ Füsün İkikardeş, Aydınlık, 14 Kasım 1999, s.4.

nl 'insan hakları' rgtleri, Amnesty International, Arms Trade Resource Center ve Arms Sale Monitoring Project kruluşlarının başkanları ve WKI'nın Başkanı Mike Amitay'ın imzalarıyla ABD Dışışleri Bakanı Madeline Albright'a hitaben yazılan mektupta, Türkiye'nin son 'insan hakları ihlalleri' sıralanıyor.⁵ Gene NGO, gene devlet ve gene bakan!

Zamanın ABD Dışışleri Bakan Yardımcısı Strobe Talbott, John Hopkins niversitesi'nin Orta Asya Enstitüsü'nde 21 Temmuz 1997 günü yaptığı konuşmada şunları söylüyor: "Biz yeni kurulmakta olan siyasi partilere eğitim ve yardım sağlamak amacıyla hem AGİT gibi uluslararası kuruluşlarla, hem NDI (National Democratic Institute-Ulusal demokrasi Enstitüsü) ve IRI (International Republican Institute-Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü) gibi hükümet dışı örgütlerle birlikte çalıştık. Azerbaycan'da bir kadın hakları rgt, Gürcistan'da Genç Avukatlar Birliği ve Kazakistan'da Genç Liderler Birliği gibi birçok yerli gayri resmi kuruluşu da destekledik."⁶ ABD devletinin, Amerikan NGO'ları NDI ve IRI zerinden Azerbaycan, Gürcistan ve Kazakistan "sivil toplumuna" uzanıp, oraları kendi stratejisine uygun olarak rgtlediğinin bundan açık itirafı olabilir mi?

Türkiye kamuoyunun da tanıdığı, ikinci Cumhuriyetçilerin piri, nl CIA yöneticisi Graham Fuller, Foreign Policy dergisinin 1995 bahar sayısında yayımlanan "The Next Ideology" (Gelecek İdeoloji) başlıklı yazısında, Yeni Dünya Düzeni'nin "uzun zamandır beklemede olan etnik sorunları ve blgesellikleri açığa çıkardığını" kaydederek şunları söylüyor: "Federalizmi veya kültürel otonomiyi kabul edilemez olarak değerlendiren devletler, sonu gelmeyen isyanlarla, savaşlarla, dış müdahalelerle boğuşacak ve sürekli polis devletine mahkm olacaktır." NGO'culuk programı, ancak bu kadar zl ifade edilebilir: Fuller, Batı'nın insan hakları ve demokrasi adına baskı yapmasının parçalanmaya yardımcı olduğunu, medyanın ve NGO'ların bu baskıyı desteklediğini belirtiyor.

Dünya Bankası raporlarına göre, "NGO katılımı, yerel bilginin Dünya Bankası'na ulaşmasını sağlıyor". NGO'lara asıl ihtiyaç ise, yapısal uyum programları ve bütçe açığını kapamaya yönelik kemer sıkma politikalarıyla ortaya çıkan "acıya", "geçici rahatlama" sağlama açısından duyuluyor. İşsizlik, gıda fiyatlarındaki artış, azalan sosyal hizmetler gibi durumlarda halkın acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere NGO'lar devreye sokulmalı. NGO'lara "telâfi programları" hazırlatılmak. 1990 yılı Dünya Bankası Yıllık Raporu'nda Bolivya, Kamerun, ad ve Jamaika deneyimleri sıralanarak, "Toplumsal boyutuyla NGO'lar uğraşsın" deniyor.⁷

Dünya Bankası Uzmanı Paul J. Nelson, Dünya Bankası'nın "ulusal devletlerin zayıfladığı küreselleşme döneminde, NGO'ların ulusal sivil toplumun oluşmasına hizmet edeceği" düşüncesinde olduğunu özellikle vurguluyor; Dünya Bankası merkezinde, "Kuzey'in NGO'larından Güney'in NGO'larıyla ilişki kurmak için yararlanalım" görüşünün sıkça dile getirildiğini belirtiyor.⁸

Belçika Anti-Emperyalist Birlik yöneticisi Bert De Belder, nl Amerikan dergisi Newsweek'ten şu alıntıyı yapıyor: "NGO'lar yeni sömürgecilik ordusunun en hızlı büyüyen

⁵ Fikret Akfırat, Aydınlık, 13 Eylül 1998, s. 18.

⁶ Erol Bilbilik, Aydınlık, 21 Aralık 1997, s. 11.

⁷ Aydınlık, 8 şubat 1998, s. 32. Uzun yıllar Dünya Bankası bünyesinde çeşitli projeler zerinde araştırmalar yapan ve incelemelerini, Dünya Bankası ve Hükümet Dışı Kuruluşlar-Apolitik Kalkınmanın Sınırları başlıklı kitapta toplayan Paul J. Nelson'dan özetle.

⁸ Aydınlık, 8 şubat 1998, s. 32.

parmağı. Çok kişi farkında değil ama, NGO'lar askerlerin ve bürokratların adım atamadıkları yerlere giriyorlar."⁹

NGO faaliyetinin içeriğini ve bu içeriğin Batılı devletlere bağımlılığını kanıtlamak için artık, Kasım 1999'da yapılan AGİT toplantısı sırasında ABD Başkanı Clinton'un, 28 Mart 2000 tarihinde İstanbul Hilton'da Almanya Dışişleri Bakanı Kinkel'in, İHD, TİHV, Kadın Dayanışma Derneği gibi Türk NGO'larıyla yaptıkları toplantılardan, Pir Sultan Abdal Derneği yöneticilerinin AB'nin Türkiye Temsilcisi Karen Fogg'la yaptıkları gizli görüşmeden, Aralık 1993'te Ankara'da AB'den alınan paralarla yapılan Helsinki'ci toplantısından, Ağustos 1997'de Brüksel'den Avrupa desteğiyle kaldırılan Sevr Treni vakasından, İHD eski başkanı Akın Birdal'ın İngiliz Lordu Avebury'ye verdiği raporlardan uzun uzun söz etmeye herhalde gerek yoktur.

NGO'lar konuşuyor

"Sivil" veya "hükümet dışı" olmadıklarını, "demokrasi", "insan hakları" gibi kavramları maske olarak kullandıklarını kuşkusuz en iyi NGO yöneticileri biliyorlar. Üstelik NGO'culuk, on senelik pratiğin sonunda artık maskeli çalışmayı bırakıp "göstere göstere" yöntemine geçmiştir. İsimler ve kavramlar varlıklarını ilk dönemlerin bir kalıntısı olarak sürdürüyor. NGO'lar kamuoyuna açık toplantılarda bile Batı'ya bağılıklarını, oralarla parasal ilişkilerini, hatta yürüttükleri yıkıcı ve bölücü faaliyeti tam bir arsızlıkla anlatmaktadırlar. Yani, ihanet bilinçlidir. Bunun sayısız örneği gösterilebilir. İşte çok öğretici bir NGO'cular toplantısı:

25–27 Nisan 1997 tarihlerinde İstanbul'da yapılan, "Bölgesel İşbirliği ve demokrasinin geliştirilmesinde ulusal ve uluslararası NGO'ların rolü: Türkiye, Balkanlar, Ortadoğu" konulu toplantının açık konuşmasını ABD İstanbul Başkonsolosu Carolin Huggins yaptı. Toplantıyı, Umut Vakfı, Amerikan Basın Kültür Merkezi ve Fulbright Komisyonu ortaklaşa düzenlemişti; ABD "Barış Tohumları", Amerikan "Barış Gönüllüleri", Amerikan "Öğretmenler Federasyonu", "Afrika-Amerika İşçi Merkezi" gibi Amerikan örgütleriyle, Türkiye, Balkanlar ve Ortadoğu'dan NGO'lar hazır bulundular. Amerikalı "uzmanlar", bölgelerden gelen NGO temsilcilerine eğitim verdiler, NGO'lar arası bölgesel ve uluslararası iletişim ağlarının oluşturulmasını ele aldılar ve aynı zamanda NGO'lara "mali kaynaklara nasıl ulaşabileceklerini" öğretiler. Daha sonra bölge ülkelerinden gelen NGO temsilcileri söz alarak bilgi verdiler ve taleplerini dile getirdiler.¹⁰

Arnavutluk "Kırsal Kalkınma ve Araştırma Merkezi"nden Şevket Mako, "Ayaklanma sırasında halkı yatıştırmaya çalışanlar da NGO'lardı" dedi. Aynı ülkeden "Demokratik Kültür Topluluğu" Temsilcisi Miranda Gace, yurttaşının sözlerine şöyle açıklık getirdi: "Ayaklanma olduğunda radyo ve televizyonlardan şu çağrılar yaptık: 'Vatandaşlar! Çokuluslu güce yardımcı olun! Destekleyin! Onlar, ilaç, yardım ve barış getiriyorlar!'" Gace toplantıya ayrıca, "bültenlerini bin tane kendi dillerinden, bin tane İngilizce yayımladıkları" bilgisini verdi.

Sırbistan'dan bir uluslararası NGO temsilcisi şunları anlattı: "Savaş patlak verdiğinde korktuk ve bir karar aldık. Ufak, yerel bir NGO kurduk. İnsanlar, Avrupa ve Amerika Sırbistan'ı yok etmeye çalışıyor sandılar. Biz insanlara şunu anlattık; hiçbir uluslararası güç Sırbistan'ı tehdit etmiyor. Mevcut NGO'ların çoğu bundan sonra ortaya çıktı. Fonu Avrupa'dan, Amerika'dan

⁹ Aydınlik, 18 Ocak 1998, s. 12.

¹⁰ Ruhsar Şenoğlu, Aydınlik, 4 Mayıs 1997, s. 26–27.

bulduk. Dışardan para toplayanlara Amerika'nın ajanı deniyor. İnsan hakları örgütleri Batı'ya dönük olarak değerlendiriliyor".

Bulgaristan "İnsancıl Araştırma Merkezi ve Sosyoloji Enstitüsü"nden gelen Prof. Dr. Stephan Nikolov, ülkesindeki 4 bin 600 örgütten, 2 bin 700'ü hakkında topladığı bilgileri açıkladı ve Kraliyet ailesine şükranlarını sundu; dediğine göre Batı değerlerini Bulgaristan'a onlar getirmişti. Ayrıca antikomünistlere hayranlığını belirten Nikolov şunları ekledi: "Daha önce parti gazeteleri ve gizli servis yayınları vardı. Öncüler, pornografik yayınlar oldu. Batılı kuruluşların yardımlarıyla politik organizasyonlar kendi yayınlarını çıkarmaya başladılar." "Bulgaristan Kültür Organizasyonu" temsilcisi Svetlina Devona, azınlıklar üzerinde durdu ve bu konuda "uzmanların çok yardımcı olduklarını" söyledi; "azınlıklara yönelme fikrini Amerikalı uzmanlara borçlu olduklarını" belirtti. Gene aynı ülkeden, "Bulgaristan Kültürel Eğitim Organizasyonumdan Suria Dene, Amerikan vakıflarından demokrasiyi öğretmelerini istediklerini söyledi ve "Biz de 1990'lı yıllarda uluslararası örgütlerden yardım almaya başladık. Amerikan devleti, Amerikan vakıfları ve Avrupa vakıfları çok yardımda bulundu, çok seminerden geçtik" dedi.

Macaristan delegesi, "Benim ülkem yeni doğan demokrasilerden ve uluslararası desteğe çok ihtiyacımız var. Yegâne küresel örgüt NGO'dur ve Macaristan'da demokrasinin güvencesidir" dedi.

Mısırlı Allam şöyle konuştu: "Ortak dilimiz İngilizcedir. Hedef, kültür farklılıklarını yok etmek!" Allam, Ecopeace ve çeşitli bölgesel NGO'ların kurucusuydu; dinleyicilerden biri, çalışmalarına nasıl olup da ideoloji bulaştırmadıklarını sorunca çok ilginç bir yanıt verdi: "Barış bizim başlıca amacımız. Çevre konusuna vurgu yapıyoruz, çünkü herkes bunu kolayca anlayabiliyor. Ayrıca herhangi bir organizasyon için açık kimliğinizi belirtmek zorundasınız. Göze batmadan yaptığımız faaliyetler var. Yasal tabii". Mısır, "Demokrasi'yi Geliştirme Grubumdan Nejat El Borai şunları anlattı: "İnsan Hakları Mısır Örgütü, 1968'den beri faaliyet yürütüyor. Ama hiçbir yasal düzenleme yok. Hükümetin kurduğu bir örgüt varsa, o alanda başka örgüt yok. Güvenlik nedeniyle reddetti mi, hiçbir şey yapamazsınız. Amerika, Mısır hükümetine baskı yaparak NGO'ları kabul ettirmeye çalışıyor."

Türkiye'deki 200 kadın örgütüne "danışmanlık" yapmak amacıyla kurulan KİDOĞ'un (Kadın İçin Destek Oluşturma Grubu) Koordinasyon Komitesi Üyesi Leylâ Pervizat, "Çok sayıda network -iletişim ağı- oluşturulmasına karşıyım. Bölgesel gruplar oluşturduğunuzda, biz sizin ne yaptığınızı bilmeliyiz" dedi, Pervizat'a göre, Türkiye için belirlenen bugünkü en önemli hedef, "Uluslararası bir enformasyon merkezi oluşturulmasıydı". Kuzey Kıbrıs "Üniversiteli Kadınlar Birliği"nden Prof. Dr. Şule Aker Lokmanoğlu, "Amaç sivil toplum örgütlerini uluslararası hale getirmektir. Uluslararası olmayan NGO'lara başka ad vermek lâzım. Sahte NGO'lar temizlenecektir" dedi.

NGO laboratuvarları: Irak ve Yugoslavya

Irak ve Yugoslavya, son on yıl içinde NGO felaketini bütün yönleriyle yaşamış iki ülkedir. NGO'lar ve NGO'culuk buralarda askeri faaliyete tam uyumlu hizmetten, istihbarat örgütleriyle işbirliğine kadar bütün marifetlerini gösterdiler. Ulusal direnci kırmak, milletleri birbirlerine düşürüp çatıştırmak için veya işgalciye sempati duyulmasını sağlamak amacıyla psikolojik savaşın bütün yöntemlerini kullandılar. Batılı devletler için, savaşı meşru göstermelerine yarayacak propaganda malzemesi ürettiler. İşbirlikçiliği ve ihaneti

örgütlediler, milletlerin ahlâkını bozdular, insanları çürüttüler; NGO adı altında casusluk şebekeleri kurdular. Acı çeken insanlara, "İnsani yardım" maskesiyle yaklaşıp kendi işgalcilerini sevdirmeye çalıştılar; ezilmiş yığınların içinden CIA ve diğer istihbarat örgütleri için eleman devşirdiler. Yüzbinlerce insanın katledilmesinden sorumlu oldular.

NGO'culuk ve NGO nedir, nasıl çalışır, hangi sonuçlara yol açar sorularına yanıt arayanlar işgal edilmiş, yıkılmış ve parçalanmış Irak'ı ve Yugoslavya'yı inceleyebilirler.

Çekiç Güç'ün ve CIA'nın emrinde

Türk Dışişleri Bakanlığı'nın o zaman yaptığı açıklamaya göre, 1992'de Kuzey Irak'ta faaliyet gösteren "insani yardım kuruluşlarının", yani NGO'ların sayısı sadece 14'tü. Oysa devletin resmi istihbarat birimleri Kuzey Irak'ta Bakanlığın verdiği sayının dört mislinden fazla NGO bulunduğunu, üstelik isim isim saptamışlardı. 1993 yılında ise bu sayı çok daha fazlaydı. O zaman günlük yayınlanan Aydınlık gazetesi, 17–22 Aralık 1993 tarihleri arasında Hikmet Çiçek imzalı bir yazı dizisiyle, NGO'ların Kuzey Irak'a adeta üşüşmüş oldukları gerçeğini ve yıkıcı faaliyetin bütün boyutlarını kamuoyuna sundu.

O tarihte Kuzey Irak'ta, 23 tanesi Duhok'ta, 16 tanesi Erbil'de, 51 tanesi Süleymaniye'de, geri kalan 11 tanesi değişik yerlerde üslenmiş tam 101 tane NGO faaliyet gösteriyordu. Aydınlık, "Neredeyse her sokak başında bir 'yardım örgütü'nün tabelasını görmek mümkün" diye yazmış, 101 NGO'nun isim isim bir dökümünü vermişti. Gerçekten Kuzey Irak tam bir NGO istilasına uğramış gibiydi. 101 NGO'nun 11 tanesi doğrudan doğruya Avrupa Topluluğu'na bağlı çalışıyor; başta ABD olmak üzere, Almanya, Fransa, İngiltere, İsviçre, İsveç, Avusturya, Avustralya gibi birçok ülkenin NGO'ları kendi devletleri adına faaliyet yürütüyorlardı. Fransızların ünlü Sınır Tanımayan Hekimler NGO'su da bunlar arasındaydı.

Birleşmiş Milletler, para ve yiyecek yardımlarını doğrudan doğruya veya Kızılhaç, Kızılay gibi örgütler aracılığıyla değil NGO'lar üzerinden göndererek onlara hem itibar, hem maddi gelir sağlıyordu. NGO'ların tamamı Çekiç Güç'e bağlı olarak, onun destek örgütleri olarak faaliyet gösteriyor; Çekiç Güç'ün Koordinasyon Merkezi, hangi NGO'nun hangi bölgede ne yaptığını harita üzerinden adım adım izleyip onları yönlendiriyordu.

NGO'ların önemli bir kısmı "yardım" kisvesi altında bağlı oldukları ülke adına istihbarat çalışması yapıyorlar; yerel halk içinden ajan devşiriyorlar; halka kendilerini ancak Batı'nın kurtaracağı bilincini yerleştirmeye çalışıyorlar; toplam olarak Amerika'nın Irak'ı bölme ve bölgede bir kukla devlet kurma stratejisine hizmet ediyorlardı, NGO'ların bir kısmı ise aynı zamanda uyuşturucu ticaretinde roller üstlenmişti.

Özellikle Kuzey Irak gibi kriz bölgelerinde NGO'lar istihbarat örgütleriyle ilişkilerini gizlemek gereğini de duymuyorlar. Nitekim CIA'nın Kuzey Irak istasyonu uzun süre, İsviçre kökenli bir NGO olan CARİTAS'ın Zaho'daki bürosunda faaliyet gösteriyor. 1992 Ekim'inde bölgeye gelip çalışmalar yapan ve "İnsani Yardım Heyeti" adını taşıyan 16 kişilik bir grubun bileşimi ise, Kuzey Irak'taki NGO'ların asli faaliyeti hakkında çok çarpıcı bir başka örnek oluşturuyordu. Heyettekilerden 6'sı Amerika'dan, 3'ü İngiltere'den, 4'ü Türkiye'den, 1'i Fransa'dan, 2'si Avrupa Topluluğu'ndandı. Heyetteki Amerika'lı Scott Portman, bir CIA ajanıydı, IRC (International Rescue Committee) isimli bir kuruluştan geliyordu. IRC, 1956'da Macaristan'da, 1968'de Çekoslovakya'da, savaş dönemi boyunca Vietnam'da CIA'ya bağlı olarak faaliyet göstermişti.

Eylül 1996'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak Hükümeti ve Barzani ile anlaşarak gerçekleştirdiği harekât ve Irak'ın Kuzey'e girmesi üzerine, ABD, bölgeden devşirilen 7500 kadar CIA peşmergesini Türk MİT'inin desteğiyle apar topar Guam adasına taşıırken, haklı olarak korkuya kapılan NGO'lar da bölgeyi terketmek zorunda kaldılar. Aydınlık, 28 Şubat 1999 tarihli sayısında NGO'ların Kuzey Irak'a dönmekte olduklarını haber veriyordu. Haberin başlığı şöyleydi: "CIA'nın 'insani yardım örgütleri' bölgede." Birleşmiş Milletler kayıtlarına göre o tarihte Kuzey Irak'ta 24 NGO faaliyet gösteriyordu.

NATO'nun öncüleri

Politika Analizcisi Gazeteci Diana Johnstone, ABD'de yayınlanan Covert Action dergisinin sonbahar 1998 tarihli sayısında NGO'ların Yugoslavya'da oynadıkları rolü ele alıyordu. Meşhur İnsan Hakları İzleme Komitesi'nin (Human Rights Watch) ve Helsinki Yurttaşları'nın NATO'nun güdümünde olduğunu saptayan Johnstone şunları yazmıştı:

"Eski Yugoslavya ve özellikle Bosna Hersek'te, Batılı NGO'lar, NATO'nun yanında, kendilerine meşruluk sağlayacak bir rol kazanmış bulunuyorlar. NGO'lar bu konumlarından para yardımı ve prestij de kazanıyorlar. En küstah NGO, İnsan Hakları İzleme Komitesi Helsinki'nin Viyana Şubesi'dir. Bu kuruluş, 18 Eylül 1997'de Sırbistan seçimlerinin üç gün ertelenmesinin, bağımsızlığa ve dürüstlüğe sığmayacağı konusunda uzun bir açıklama yaptı. Bu şaşırtıcı müdahaleyi uzun bir talepler listesi izledi; burada da Sırbistan ve Yugoslavya'nın, 'Uluslararası Topluluğun' kararlarına uymadığı takdirde, Topluluk' tarafından disiplin altına alınacağı anlatılıyordu. İnsan Hakları Uluslararası Helsinki Federasyonu'nun Sırbistan'a karşı düşmanlığı bütün demeçlerinde, özellikle yöneticisi Aaron Rhones'inkilerde oldukça açıktır. İnsan Hakları İzleme Komitesi, abartılı Sırp karşıtı raporların altına hiç araştırmadan imza atarken ve Sırp güçlerini gözardı ederken, milliyetçi Arnavutların en kötü hayalleri için onlara yardım etmektedir; Sırp komşularıyla arabulma ve uzlaşma aramak yerine, uluslararası müdahale istemeleri için onları teşvik etmektedir. Böylelikle İnsan Hakları İzleme Komitesi, kasıtlı veya kasıtsız olarak en sonunda dış müdahaleyi haklı çıkaracak ya da sağlayacak olan şiddet çemberinin gittikçe genişlemesine katkıda bulunmaktadır. Onun dikkate aldığı demokrasi, İnsan Hakları İzleme Komitesi'nin tavsiyeleri doğrultusunda çağrılan 'Uluslararası Topluluk'tur. Bu 'Uluslararası Topluluk' gerçekte hiç de demokratik değildir. Aldığı kararlar, NATO toplantılarında oluşturulmaktadır."

Attila İlhan, Ocak ayındaki üç yazısını başta ABD'nin NGO'lar NGO'su NED olmak üzere Batılı NGO'ların ve yerli uzantılarının Yugoslavya'nın parçalanması, özellikle Miloseviç'in devrilmesindeki rollerine ayırdı.¹¹ Yugoslavya'da olaylar yaşanırken de biliniyordu; şimdi ise Attila İlhan'ın geniş ölçüde değerlendirdiği Le Nouvel Observateur gibi birçok Batılı kaynak olup bitenin hikâyesini açık açık yazıyor.

Batı, Yugoslavya'ya NATO'sundan önce NGO'larını gönderdi; onları hesapsız dolar, mark ve frankla silahlandırmıştı. Emperyalist ülkelerin NGO'ları Yugoslavya'nın her yanında işbirlikçi NGO'lar kurdular, ihaneti örgütlediler ve eğittiler; yaptıkları işin adı "demokrasi" "insan hakları" ve "ulusal kimliklere özgürlüğün" savunulmasıydı. Nerede küçük bir çatlak varsa oraya bir NGO kaması soktular. Düşünülün ki, 1997'de sadece Sırbistan'da 15 barış grubunun ve 2 binden fazla NGO'nun faaliyet gösterdiği saptanıyor.¹² Yerel NGO'ları

¹¹ Attila İlhan. "Söyleşi", Cumhuriyet gazetesi, 8 Ocak 2001. 11 Ocak 2001, 17 Ocak 2001.

¹² Aydınlık, 4 Mayıs 1997, s.26.

kullanarak milliyetler arasındaki ayrılıkları derinleştirdiler, çatışmayı kışkırttılar. Yangını çıkardıktan sonra sıra itfaiye çağırmaya gelmişti. Çokuluslu Gücün davetiyesi hazırды. NATO'nun 23–24 Nisan 1999 tarihinde yapılan Kuzey Atlantik Meclisi Washington toplantısının kabul ettiği ve Türkiye'den Cumhurbaşkanı sıfatıyla Süleyman Demirel'in imzaladığı yeni NATO konseptinin "insan hakları ihlallerini" müdahale gerekçesi sayan maddesi sıcakta sıcakta Yugoslavya'ya uygulandı.

Amerika'nın yeni darbe yöntemi

Amerika Yugoslavya'da yeni NATO konseptini uyguladı, ama bu kadar değil. Yugoslavya aynı zamanda NGO'ları kullanarak iktidar devirme operasyonunun uygulandığı ilk ülke oldu. Yugoslavya önce ekonomik bakımdan kuşatılıp ambargo altına alındı; geçim sıkıntısı büyüyen yığınlara gösterilecek sorumlu kuşkusuz Miloseviç'in Sosyalist Parti iktidarı olacaktı. Peki bunu insanlara kim gösterecek ve onların hoşnutsuzluğunu kim örgütleyecekti? Elbette yerel NGO'lar ve Batı güdümündeki "muhalefet"; yani ihanet. Şimdi artık övüne övüne anlattıkları gibi Sırbistan'daki kırk parçalı muhalefeti Vojislav Kostunica etrafında birleştirip, eğiten ve her türlü maddi imkânla donatan; binlerce yerel NGO'yu örgütleyip halkın içine salan, ABD ve Avrupa devletleriydi. Bu işte kendi istihbarat örgütleriyle birlikte çalışan NGO'larını kullandılar. Yani şu İnsan Hakları İzleme Komitelerini, Helsinki Yurttaşları'nı, Sınır Tanımayan Hekimlerini ve gazetecilerini, Uluslararası Af Örgütlerini ve diğerlerini... Yugoslavya'ya uçaklardan ve askerlerden önce NGO'lar gitti.

Sıra hoşnutsuz insanları kışkırtarak bir kitle hareketi yaratmaya ve bu hareketi kullanarak Ordu ve Polis'i tereddüde düşürüp parçalamaya gelmişti. Yugoslavya'nın Başkanlık seçimlerinden hemen sonra yaşananlar, senaryonun işte bu kısmının sahnelenmesinden ibaretti. Ordu ve Polis, "kendi halkımıza nasıl ateş ederiz" düşüncesine sürüklendikten sonra Parlamento'nun işgali kolaylaşmış oluyordu. Artık dünyanın her yerindeki ajan takımı, "diktatörlüğün halk hareketiyle yıkılışını" selamlayabilir, zafer çığlıkları atabilirdi. O günlerde Türkiye'de gazete köşelerinden ve televizyon ekranlarından yükselen sevinç sloganları, sanırız hâlâ kulaklardadır.

Son zamanlarda büyük medyanın bir yandan kayıtsız şartsız Avrupa'ya ve IMF'ye teslim olmayı savunurken, bir yandan da sık sık gelir dağılımı adaletsizliğini gündeme getirmesinin, kitlelerin dostuymuş gibi yayınlar yapmasının sırrı buradadır. Turgut Özal'ın Eroin Devrimi'ni bütün yetenekleriyle destekledikten sonra her yazısında "Türkiye'nin 20. Yüzyıl'ı ıskaladığını" yazıp duran Çetin Altan ve ötekilerin hangi operasyonun memurları oldukları, Yugoslavya deneyi ışığında daha iyi anlaşılıyor. Avrupa ve ABD NGO'larıyla yatıp kalkan, bildiri dağıtmak için bile oralardan para alan AB'ci sendikacıların aynı zamanda "Kahrolsun IMF" sloganı bağırان kitlelerin önünde yürümelerini nasıl yorumlamalıyız diye soranlara da verilecek yanıt Yugoslavya'dır. Katmerli sömürünün sorumlusu ve mimarları olan ABD ve AB, aynı zamanda o sömürünün yarattığı sıkıntıları kendileri için silah haline getirme cinliğini keşfettiklerini Yugoslavya'da gösterdiler. NGO'lar işte bu yeni tür darbenin aletleridir.

Yeni Dünya Düzeni'nin yıkım planı

Yeni Dünya Düzeni Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle başlamıştı; başta Romanya olmak üzere Doğu Avrupa devletlerinin Batı'nın istediği şekilde düzene sokulmasıyla devam etti,

artık sırada Yugoslavya vardı. "Lenin'in Sovyetler Birliği, Tito'nun Yugoslavyası ve Mustafa Kemal'in Türkiye'si" şeklindeki hedef sıralamasını ünlü Graham Fuller başta olmak üzere birçok Batılı stratejist, devlet adamı, hatta gazeteci defalarca ifade etmişti. Ama aynı zamanda Miloseviç ve Sırbistan Sosyalist Partisi'nin diğer yöneticileri de bu emperyalist stratejiye defalarca değindiler; ABD ve AB emperyalistlerinin kendi Asya yolları Üzerindeki engelleri bir bir ortadan kaldırmak için büyük bir saldırı içine girdiklerini belirttiler.

Yüzyılın başında, üstelik Sovyetler Birliği ile ittifak halinde emperyalizmi püskürterek dünyanın ilk ulusal kurtuluş devrimiyle kurulan Türkiye, aynı zamanda emperyalist pazarla bütünleştirilmesi gereken büyük bir ulusal pazardır. Yugoslavya'nın işi bitirildikten sonra ABD ve AB'nin Türkiye'ye, hem kendi devletleriyle, hem NGO'larıyla gittikçe daha fazla abanmalarının açıklaması budur ve Türkiye için Yugoslavya deneyinden çıkarılacak büyük dersler vardır.

NGO'ların faaliyet alanları

Tekrardan kaçınmayarak söylersek, NGO'ların ve NGO'culuğun asıl amacı, ulusal devletleri yıkmak, böylece ulusal piyasaların dünya emperyalist pazarıyla birleştirilmesine hizmettir. Bu amacı gerçekleştirmek ve hizmetin gereğini yerine getirmek için kullandıkları faaliyet biçimlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- İnsan hakları, demokrasi, çok kimliklilik gibi temaları kullanarak Ezilen Dünya devletlerinde çatlaklar yaratmak; milliyet, din ve mezhep farklılıklarını derinleştirmek; milli ayrılıkçılığı ve dinci gericiliği desteklemek; çatışmalar kışkırtmak;
- Demokrasi ve insan haklarının Batı'dan geleceği ekseninde propaganda; Batı kültürünü ve hayat tarzını benimsetici çalışmalar;
- Yerel hükümetleri ABD veya AB'deki merkez adına denetlemek, sonuçları bildirmek; insan hakları raporlarında görüldüğü gibi, hedef alınan ülkeleri gözden düşürecek belgeler hazırlayıp yayımlamak;
- Resmi kurumları, hatta bakanlıkları ve hükümetleri devre dışı bırakıp, onların yerine iktidar odakları haline gelmek;
- Sosyal fonksiyonlarını üstlenerek, ulusal devleti güçsüzleştirmek;
- Kuzey Irak, Yugoslavya, Kafkaslar gibi ABD ve AB'nin ilan ettiği kriz bölgelerinde, NATO ile veya işgal kuvvetleriyle işbirliği yaparak askeri faaliyeti desteklemek;
- Başta CIA olmak üzere Batı'nın ilgili servislerine bağlı olarak istihbarat çalışması yapmak ve ilgili merkezlere bilgi sunmak;
- Özellikle Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşların yaptığı gibi, Batılı merkezlerin hedef aldığı, Çin, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Irak, Küba, Libya, Türkiye, Rusya gibi ülkelere karşı psikolojik savaş yürütmek;
- "İnsani yardım" gibi yaftalar altında Batılı merkezin yerel halkça benimsenmesini ve nüfuzunu artırmasını sağlayıcı faaliyetlerde bulunmak.

Para akışı

CIA'nın eski başkanlarından Stanfield Turner, *CIA, Gizlilik ve Demokrasi* adlı kitabında şunları yazıyor:

"1967 yılında CIA'nın yurtdışındaki 'yararlı ve dost unsurları' desteklemek için harcadığı para yılda 10 milyon dolara yükselmiştir. Bu paranın büyük bir bölümü, bizim sendikalar, öğrenci dernekleri vb özel kuruluşlar aracılığıyla, yurtdışındaki benzeri kuruluşlara aktarılıyordu. Sendikalar, dernekler bir tür paravan kuruluş görevi yaparak, para kaynağının CIA olduğu gerçeğinin öğrenilmesini önliyordu. Böylece, bizden para alan yabancı sendika ve derneklerin 'Amerikan kuklası' diye anılmasını da önliyorduk. Bu öylesine büyük bir operasyondur ki, Ford, Rockefeller ve Carnegie Vakfı dışındaki yabancılara burs veren kurumların 1963–67 yılları arasında harcadığı paranın üçte biri CIA'dan geçiyordu."¹³

Turner, Yeni Dünya Düzeni öncesinden söz ediyor; kuşkusuz o zamandan beri köprülerin altından çok sular aktı; dünya NGO'lar çağına girdi. Mesele artık CIA üzerinden belli örgütler aracılığıyla belli örgütlere para aktarmaktan ibaret değil, kocaman bir NGO'lar örgütünü yönetip yönlendirmektir. Buna karşılık Turner'ın özlü biçimde açıkladığı satın alma ve kullanma yöntemi bugün de esas olarak aynen geçerlidir. Paranın büyük bölümü, ABD ve Avrupa devletlerinden CIA'ya veya ilgili istihbarat örgütüne, oradan emperyalist ülkenin ana NGO'larına ve oradan da Ezilen Dünya ülkelerinin NGO'larına aktarılmaktadır. Emperyalist ülkelerin özellikle büyük NGO'ların aynı zamanda uluslararası tekellerden, vakıflardan da para aldıkları bilinmektedir.¹⁴ Ancak para nerelerden gelmiş olursa olsun, nereye harcanacağı, hangi ülkede hangi projede kullanılacağı, hangi operasyonlara gideceği kesinlikle istihbarat örgütleri tarafından kararlaştırılmaktadır.

Gizli operasyonlar fonu

Turner'den hareketle özetlediğimiz işleyişi ortaya koyan sayısız örnek artık gazetelere haber olmaktadır. 1 Nisan 1997 tarihli Milliyet gazetesinin 21. sayfasında şunlar yazılıydı: "ABD'nin etkili gazetelerinden The New York Times, Çin'in Amerikan politikasını etkileme çabalarının ABD'ye yabancı olmadığını belirterek, 'Kongre, her yıl diğer ülkelerin iç politikalarını etkilemek için milyonlarca dolar harcanmasına yetki veriyor, CIA'da dünyanın her kıtasında yürüttüğü gizli operasyonlarla ABD'ye yakın hükümetlerin iktidara gelmesi ve diğerlerinin devrilmesi için çaba harcıyor' dedi, 15 yıl önce kurulan National Endowment For Democracy (Ulusal Demokrasi Vakfı) adlı kuruluşun, CIA'nın yıllarca gizli olarak yaptığı şeyleri, açık bir şekilde yerine getirdiğini kaydeden New York Times, şöyle devam etti: 'Vakıf, Çin de dâhil, düzinelerce ülkede siyasi partileri, sendikaları, muhalif hareketleri ve basını etkilemek için yılda 30 milyon dolar harcıyor. Fransa, Paraguay, Filipinler ve Panama'daki sendika ve birlikleri finanse ediyor. 1980'lerde, Polonya'daki Dayanışma hareketini ayakta tutmak için 5 milyon dolar harcarken, Portekiz, Kosta Rika, Bolivya ve Kuzey İrlanda'daki ılımlı partilere destek verdi. Eski Çekoslovakya'da Başkan Vaclav Havel'in 1990'da yeniden seçilmesi için 400 bin dolar hibe etti.' New York Times, Clinton da dahil, Amerikan başkanlarının, diğer ülkelerin içişlerine karışmayı, 'demokrasiyi

¹³ Aktaran Şahap Balcıoğlu, Görüşler-Görüşmeler, Yön Yayıncılık, 1990, İstanbul, s.390.

¹⁴ Aydınlık 15 Haziran 1996, s. 14–15.

güçlendirmek ve komünizmin yayılmasıyla mücadele' etmek için gerekli olduğunu söyleyerek haklı gösterdiklerini de kaydetti."

CIA'nın yürüttüğü gizli operasyonları artık NED, yani National Endowment For Democracy (Ulusal Demokrasi Vakfı), alenen yürütmekte; bu amaçla diğer ülkelerin çeşitli kurumlarına, elbette NGO'larına, miktarı gazetelere haber olacak şekilde açıktan paralar akıtmaktadır. NGO, hem NED'in hem de diğer ülkelerdeki o çeşitli kurum ve kuruluşların ortak ve genel adıdır.

Alman markıyla dolu valizler

Atilla İlhan, 8 Ocak 2001 tarihli Cumhuriyet'teki "Söyleşi" köşesinde, Fransız Le Nouvel Observateur'un 7 Aralık 2000 sayısından Vincent Jauvert'in Sırbistan'da yaşananlarla ilgili yazısını aktarıyor: "...Sırbistan'daki 'devrim', on bir yıldır süren rejimin yozlaşmasından ve ekonominin çökmesinden bunalmış halkın, uyanıp gerçekten ayağa kalkmasının bir meyvesidir; ama aynı 'devrim', garip bir 'yabancı bankalardaki hesaplar' ve 'Alman markıyla dolu valizler' hikâyesidir. Bir yılı aşkın bir süre, Slobodan Miloseviç'e kafa tutan, bütün 'muhalafet, -yâni 'bağımsız' media'lar, sivil toplum kuruluşları, bu arada OTBOR (öğrenci örgütü) ve 'siyasî partiler'- başta Washington olmak üzere, Batı'dan gönderilen para sayesinde ayakta kalabildi. İster kabul etsinler, ister etmesinler, Vojislav Kostunica ve ortakları, Eylül seçimlerindeki zaferlerini, Batı'nın bu 'güçlü dövizler' musluğunu açmış olmasına borçludurlar..."

"...Toplam olarak bir yılda, media'lar, partiler, 'demokratik' örgütler ve 'muhalif şehirler; yüz milyonlarca franga eşdeğer bir 'ecnebi' yardım aldılar. Tam olarak ne kadardı bu yardım, Sırbistan'da hayli faal olan *Soros Vakfı*'nın bir yetkilisi, '...bu belki de asla bilinemeyecek!' diyor. Zaman zaman, hayli karanlık görünen bu 'yatırım'a; birden fazla hükümet, bazı vakıflar, sivil toplum kuruluşları -ve hiç şüphenez olmasın- 'gizli servisler' katıldılar. Hiçbirisi, Sırbistan'daki 'etkinliklerinin' ayrıntılarını açıklamaya yanaşmadı..."

" Biz, şöyle bir bilânço çıkarabildik. Yugoslavya'daki Miloseviç'e karşı olan 'muhalafet'e gönderilen bu 'desteğin' yarısı -üçte ikisi olması da ihtimal dahilinde- ABD'den geliyor. 1999 yazında NATO bombardımanlarının sona ermesini izleyen günlerde, Amerikan Kongresi, Sırbistan'ın 'demokratikleştirilmesi' amacına 25 milyon dolar tahsis etmişti; arkasından bu yılın başlangıcında Miloseviç'in seçimlere gittiği anlaşılınca, Kongre buna 10 milyon dolar daha ekledi; bu 'yardımı' dağıtmak göreviyse, Federal US AID Ajansı'na verilmişti; yâni kime, 'çok özel bazı Amerikan örgütlerine, orada dedikleri gibi, 'kamu' (hükümet) sivil toplum kuruluşlarına; öncelikle IRI'ye, yani International Republican Institute'e; ve onun 'demokrat' ikizi sayılan NDI'ye, yani National Democratic Institute'e..."

Bu uzun anlatım paranın, tabii parayla birlikte operasyon emrinin, Turner'in açıkladığı aynı yollardan geçerek emperyalist devletten yerel NGO'ya ulaştığını ortaya koyuyor: ABD Kongresi karar alıyor, para AID (Amerikan Yardım Teşkilatı) veya NED'e (Ulusal Demokrasi vakfı) veriliyor; AID (veya NED) ise, doğrudan doğruya veya ikisi de NED'e bağlı aracı NGO'lar olan IRI (Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü) veya NDI (Ulusal Demokrasi Entitüsü) üzerinden yerel NGO'ya, diyelim Sırbistan öğrenci örgütü OTBAR'a veya sözde 'muhalafet' partilerine aktarıyor.

Soros Vakfı, ABD'nin, NGO'lar aracılığıyla bütün Güney ülkelerinde yürüttüğü 'yardım' faaliyetinin Doğu Avrupa'daki uygulayıcılarından. CIA'nın denetimindeki NED (Ulusal Demokrasi Vakfı), Soros Vakfı'yla ortak çalışıyor. Soros Vakfı Sırbistan'daki gösterilerde başrolü oynayan faşist Zayedno'ya da ekonomik destek sunmuştu.¹⁵

TİHV örneği

1994 yılı sonunda Amerikan Senatosu, Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na, AID (Amerikan Yardım Teşkilatı) üzerinden belli bir para yardımı yapılmasını kararlaştırdı. Amerikan devletine bağlı AID bütün dünyada halk hareketlerini bastırma konusunda roller üstlenmiş, bu tür etkinlikleri kitaplara konu olmuş bir örgüttü. TİHV yöneticileri, bu kötü ünü nedeniyle parayı AID kanalıyla almaktan kaçındılar. TİHV'in, daha sonra bu parayı Minnesota eyaletindeki bir işkence iyileştirme merkezi üzerinden aldığı belirtildi. TİHV Başkanı Yavuz Önen, bu konuda 8 Nisan 1995 tarihli Aydınlık gazetesine, prensip olarak hiçbir devletin doğrudan parasını almadıklarını belirterek şu açıklamayı yapmıştı: " Ama mesela Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Merkezi, Uluslararası Af Örgütü ve Avrupa Birliği'nin Türkiye Temsilciliği bazı projelerimizi desteklemiştir".

Almanların yöntemi de aynı

Alman NGO'larının tamamının, Alman istihbarat servisi tarafından kurulduğu, finansmanlarının doğrudan veya dolaylı olarak, Almanya Federal kasasından karşılandığı belirtiliyor.¹⁶ Diğer ülkelerdeki NGO'lara para aktarma yöntemi ise, Amerika'ninkiyle aşağı yukarı aynıdır. Alman devletinden Alman NGO'suna, Alman NGO'sundan, örneğin Yugoslavya veya Türkiye NGO'suna. Amerika'daki Cumhuriyetçi Parti'nin IRI'sı ve Demokrat Parti'nin NDI'si gibi Alman siyasi partilerinin de kendi NGO'ları vardır: Konrad Adenauer Vakfı CDU'ya (Hristiyan Demokrat Parti); Fredrich Ebert Vakfı, SPD'ye (Sosyal Demokrat Parti); Fredrich Naumann Vakfı FDP'ye (Hür Demokrat Parti); Heinrich Böll Vakfı, Yeşiller Partisi'ne aittir. Bütün bu vakıflar Alman devletinden para alırlar, çalışmaları Alman istihbarat örgütü ve bakanlıklar tarafından programlanır. Türkiye'de diğer faaliyetleri yanında Konrad Adenauer Vakfı, başında Bülent Akarcalı'nın bulunduğu TDV'yle (Türk Demokrasi Vakfı), Fredrich Ebert Vakfı başında Ercan Karakaş'ın bulunduğu SODEV'le (Sosyal Demokrasi Vakfı) ortak etkinliklerde bulunuyor. Fredirch Nauman Vakfı, TESK'le (Türk Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu) bazı ortak projeler uyguladı. Heinrich Böll Vakfı ise, son olarak 8–9 Aralık 2000 tarihlerinde İstanbul Dorint Park Plaza otelinde İstanbul Barosu tarafından düzenlenen "Mahpus Hakları ve Cezalandırma Sistemleri" sempozyumunu desteklemişti.

Dünya Bankası

1996 Haziranı'nda İstanbul'da yapılan Habitat-II toplantılarında Dünya Bankası Temsilcisi Michael Kohen, Banka'nın, yirmi yılda verdiği toplam kredi kadar bir parayı, sivil toplum kuruluşlarına önümüzdeki on yılda vereceğini söyledi.¹⁷

¹⁵ Aydınlık, 7 Eylül 1997, s. 12.

¹⁶ Argun Erbay, Aydınlık, 21 Ocak 2001, s. 24.

¹⁷ Aydınlık, 8 Şubat 1998, s. 32.

Paul J. Nelson'nun belirttiğine göre 1973–1988 döneminde NGO'lar, Dünya Bankası'nın finanse ettiği projelerin yüzde 6'sında yer aldı. Aynı oran, 1993 yılında yüzde 30'a, 1994 yılında yüzde 40'a, 1995 yılında yüzde 50'ye çıktı. NGO programlarının para miktarı da aynı tarihte 8,5 milyar dolara yükselmiş bulunuyordu.¹⁸ Nelson'un açıklamaları sadece NGO'ların para kaynakları hakkında bilgi verdiği için değil, aynı zamanda Yeni Dünya Düzeni dönemine girilmesiyle birlikte, emperyalist merkezlerin NGO'culuğa verdikleri önemin nasıl katbe kat arttığını göstermesi bakımından da önemlidir.

AB açıktan açığa para veriyor

TİHV Başkanı Yavuz Önen, prensip olarak hiçbir devletin doğrudan parasını almadıklarını belirtmiş ve " Ama mesela Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Merkezi, Uluslararası Af Örgütü ve Avrupa Birliği'nin Türkiye Temsilciliği bazı projelerimizi desteklemiştir" diye konuşmuştu.¹⁹ Gerçekten Türkiye'deki NGO'lar, örneğin ABD Senatosu'ndan veya diyelim ki, AID'den (Amerikan Yardım Teşkilatı) doğrudan doğruya para almaktan kaçınıyorlar. Çünkü on yıllar boyunca ABD emperyalizmine karşı mücadele edilmiş Türkiye'de Amerikan işbirlikçiliği kolay savunulabilecek bir siyasal konum değildir. Ama AB için durum değişik. Hükümetlerden başlayarak estirilen AB rüzgârı, aynı NGO'lara, AB'nin de tıpkı ABD gibi bir devlet, bir devletler topluluğu olduğu gerçeğini görmezden gelerek, "devletlerden para almıyoruz, ama AB'den alıyoruz" deme cesaretini veriyor. Bu nedenle olmalı AB, yerel, yani Ezilen Dünya ülkelerindeki NGO'lara emperyalist ülkelerin NGO'ları üzerinden para aktardığı gibi, doğrudan doğruya da para veriyor.

AB'den ve tek tek AB ülkelerinden örneğin Türkiye NGO'larına ne kadar para geliyor? Bunu tam olarak hesaplamak olanaksız. Çünkü para istihbarat örgütleri dahil pek çok kanaldan, sayısız örgüt üzerinden veriliyor; kaldı ki, parasal ilişkilerin önemli bir bölümü gizlidir. Ancak AB'nin kendisi tarafından açıklanan 1997 rakamları bir fikir verebilir. AB'nin, 1997'de Türkiye'deki NGO'lara doğrudan doğruya ve açık olarak verdiği para 5 milyon dolardır.

AB'den 1997'de para alan NGO'ların, diğer örgüt ve kurumların açıklanan listesi ise şöyle: İnsan hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Helsinki Yurttaşlar Meclisi, TESEV (Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı), Türk Demokrasi Vakfı, Umut Vakfı, Ankara Enstitüsü Vakfı, Türkiye Kalkınma Vakfı, Yerel Yönetim ve Demokrasi İçin Dünya Akademisi, Türkiye Çevre Vakfı, Ankara Üniversitesi İnsan Hakları Merkezi, Türk Tabipler Birliği, Ekonomik ve Sosyal Tarih Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı, ÇHD (Çağdaş Hukukçular Demeyi), Aybay Hukuk Araştırmaları Merkezi, İzmir Barosu, Mor Çatı Vakfı, Sabancı Üniversitesi, Alman Şarkiyat Cemiyeti'nin İzmir şubesi ve Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği, Galatasaray Üniversitesi, Dünya Kitle İletişim Araştırma Vakfı, Kadın Siyasetçiler Derneği, Antalya Barosu, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, TESK (Türk Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu), İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü, İstanbul Çocuk Sağlığı Derneği, Türkiye Felsefe Kurumu, TESAR, Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı, Sokak Çocukları Gönüllüleri Derneği, Yakınları Kaybolmuş Aileler Derneği.

Proje başına ücret sistemi

¹⁸ Aydınlik, 8 Şubat 1998, s. 32.

¹⁹ Aydınlik, 8 Nisan 1995.

Para alma biçimlerinden biri "ver projeyi al parayı" şeklindedir. Görünüşe göre yerel NGO veya NGO'laşmış örgüt, ilgili ABD veya Avrupa NGO'suna veya kurumuna masraflarının hesabını da içerecek şekilde bir faaliyet projesi önermekte, projesi kabul edilince parayı almaktadır. Aslında ise, yerel NGO'nun önereceği proje Batılı merkez tarafından, tabii o merkezin Türkiye'de yürüttüğü faaliyetin ihtiyacına göre belirlenip yerel NGO'ya bildirilmektedir. Bu tür proje ilişkilerinde bir taşla iki kuş vurulmakta; öncelikle Batılı devletin ihtiyacı olan sosyal ve ekonomik bulgulara ulaşılmakta, yani bir tür istihbarat çalışması yürütülmekte; ikinci olarak, parayı alan NGO Batılı merkeze bağımlı hale getirilmektedir.

Proje başına ücret konusunda sayısız örnek vardır ve sadece bu konuyu ele alan bir araştırma mutlaka yapılmalıdır. TMMOB'ye İsviçre Yardım Kurumu adındaki bir NGO tarafından önerilen projeyi, burada, olayın hangi boyutlarda olduğunu göstermesi bakımından anıyoruz. Konu şu: 150 Diyarbakırlı aile için otantik yorgan ve ayakkabı imalatı. TMMOB'ye proje için teklif edilen paranın tutarı 600 bin dolar. TMMOB halen bu proje üzerinde çalışmaktadır. İsviçre, Diyarbakır, yorgan ve ayakkabı, ayrıca TMMOB: Bu isimlerin yan yana yazılması bile büyük komiklikler, ama NGO faaliyetinin içeriği hakkında fikir veriyor. Norveç İfade Özgürlüğü Forumu ise, gene TMMOB'ye 100 bin mark karşılığında bir "Mühendislik Mimarlık Araştırma Projesi" ısmarlamıştır. Soru şu, Türkiye'nin 300–350 bin mühendisinin örgütü aradı da, para mı bulamadı? Yurtsever ve mühendislerin menfaatlerini savunan bir TMMOB yönetiminin bulamayacağı paranın miktarı sınırsızdır. Burada eksik olan ise para değil zihniyettir. Kafalar NGO'laşınca işte böylesine ıstırap verici durumlar ortaya çıkabilmektedir.

NGO'culuğa sürüklenen ve dışardan para alan örgütlerin sorunu sadece kendi halkına yabancılaşmak, kendi ülkesinde yabancı haline gelmekten ibaret değildir. Tecrübe gösteriyor ki, bu tür örgütler üye kitlelerini küçümsemeye başlıyorlar ve tabanlarından hızla kopuyorlar. Sorumluluk duyulan makam kitleler değil de, ABD, AB veya Batılı NGO'lar olunca bu örgütlerin yöneticilerine, üyesiz de olabilir, bir yönetim kurulu yetermiş gibi gelmeye başlıyor. ÇHD (Çağdaş Hukukçular Derneği) bu tür örgütsel yıkılışın tipik bir örneğidir. Dernek, 1997 yılında AB'ye, çeşitli barolardan gelecek avukatları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru konusunda eğitmek üzere bir proje sundu. Yöneticiler son derece iyi niyetliydim, projenin uygulanması sırasında harcadıkları emeğin karşılığı olan paraları bile derneğe bağışladılar ve proje sonunda Derneğe 100 bin Euro gibi bir para kazandırdılar. Bu parayla Dernek, bir Genel Merkez binası satın aldı, dayadı, döşedi. Ancak o tarihten sonra artık, üyelerinden aidat toplamıyor, onları arayıp sormuyor bile, dergisini çıkaramıyor; AB'ci yöneticilerin elinde, AB yandaşlarının ortak etkinliklerinde kullanılan bir isim haline geldi.

NGO'ların Kralı: NED

Dünya çapında bakıldığında onbinlerce NGO'nun oluşturduğu manzara içinden çıkılmaz gibidir. Gerçi yerden biter gibi ortaya çıktıkları zeminin özeliğini biliyoruz. Yeni Dünya Düzeni, NGO'lar ve NGO'culuk için güçlü bir ideolojik ve siyasal dünya ortamı hazırladı. Ancak aynı programa göre, aynı amaca yönelik olarak faaliyet gösteren bu örgütlerin ortak bir merkezleri de var mıdır; varsa neresidir; dünya çapında bir emir komuta sistemine mi bağlıdırlar yoksa her şey kendiliğinden mi olup bitmektedir? Yeni Dünya Düzeni'nin patronu olarak ABD'nin, devlet olarak NGO sistemi üzerindeki hakimiyeti tartışılmaz ve kanıtlanmaya muhtaç değildir. NGO'ları değişik yönleriyle ele aldığımız yukarıdaki bölümler

sanırsınız ki, bu konuda da yeterli kanıtları sunmaktadır. Tartışma gündemine getirdiğimiz konu daha ötesidir; yani ABD'nin hangi örgütsel araçlarla NGO'ları güttüğü. Verilerin araştırmacıyı götürdüğü örgütün adı, para akışıyla ilgili bölümde kaçınılmaz olarak öne çıkan NED'dir, yani *National Endowment For Democracy* (Ulusal Demokrasi Vakfı). Şu, CIA'nın örtülü yöntemlerle yürüttüğü operasyonu açık açık yapan, ABD'ye dost hükümetleri desteklemek, dost olmayanları ise devirmek için yılda 30 milyon dolar harcadığı açıklanan, Yugoslavya'da Miloseviç'i devirmek için yürütülen operasyonda baş rolü oynayan örgüt.

NED, küreselleşmenin örgütsel aygıtını, yani NGO'lar sistemini dünya ölçeğinde denetleyen, destekleyen ve kullanan ABD kurumu olarak beliriyor. NED konusunda Adnan Akfırat şu bilgileri veriyor: NED, 1982 yılında ABD Başkanı Ronald Reagan'ın, Doğu Avrupa'yı çökertmek için geliştirdiği "Demokrasi Projesi" (Democracy Project) çerçevesinde, bu projenin uygulayıcı örgütü olarak kuruldu. Dünyanın her yanındaki "sivil toplum kuruluşlarına" maddi destekte bulunuyor. Ocak 1983 tarihli NSC 77 kararıyla, "Demokrasi Projesi" için bir uluslararası propaganda aygıtı kurulması kararlaştırılmıştı. NED'in resmi görevi bu kararda şöyle tanımlanıyor: ABD politikalarını desteklemek için, uluslararası politik etkinlikleri planlamak, koordine etmek ve yürütmek. NED, ABD Kongresi tarafından emrine verilen milyonlarca doları, "sivil" kuruluşlara aktarıyor. NED, sendikalara yönelik operasyonda da önemli bir yere sahip. Yönetim Kurulu'nda ABD'nin en büyük sendika konfederasyonu AFL-CIO'nun Başkanı Lane Kirkland ve Başkan Yardımcısı Albert Shankar da var. AFL-CIO'nun enstitüleri; AAFLI (Asya Avrupa Hür Çalışma Enstitüsü), AIFLD (Amerikan Hür Emeğin Gelişimi Enstitüsü), AALC (Afrika ve Amerika Çalışma Merkezi), ezilen ülkelerde CIA'nın yan kolları olarak faaliyet yürütüyorlar.

NED, sözümona hükümet dışı bir kuruluş ama, başındaki görevlilerin çoğu, Ulusal Güvenlik Konseyi, CIA ya da USIA' da (ABD Haber Ajansı) üstün başarı göstermiş, Özel Savaş uzmanları. Vakfın Yönetim Kurulu'ndaki isimler dikkat çekici: Eski Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, Carter'in Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski, Eski CIA Başkanı William Colby'nin eşi Sally Colby...

NED'in beyni Walter Raymond, CIA'nın eski Psikolojik Savaş Operasyonları Sorumlusu. Vakfın ilk Başkanı John Richardson ise, Hür Avrupa Radyosu eski başkanlarından. İrangate skandalı soruşturmaları sırasında, Yarbay Oliver North'un, Demokrasi Projesi çerçevesinde yetmiş ayrı toplantıya katıldığı belirleniyor. ABD senatosu bünyesinde kurulan Tower Komisyonu, NED'in Kontralara silah gönderilmesi faaliyetine aracılık yaptığını saptıyor. Sandinistlerin devrilmesi operasyonuna NED'in katkısı ise 9 milyon dolar.

ANAP'ın yan kuruluşu gibi çalışan Türk Demokrasi Vakfı'nın ve Yeni Forum dergisinin Vakıftan doğrudan doğruya yardım aldıkları; Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın ise, NED'in paravan kuruluşlarından maddi destek gördüğü belirtiliyor.²⁰

NED'in bazı yerli işbirlikçileri

Atilla İlhan, 22 Ocak 2001 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki yazısında, 20 Ekim 2000 tarihli *Gazete Müdafaa-i Hukuk* dergisinde çıkmış Mustafa Yıldırım'ın yazısından şu alıntıyı yapıyor: "NDI'nin (National Democratic Institute-Ulusal demokrasi Enstitüsü) Türkiye ve Asya sorumlusu, eski CIA elemanlarından C. Nelson Ledsky, Türk etkinliklerini, 'Cumhuriyet' gazetesinde tam sayfa yayımlanan bir söyleşisinde şöyle açıklıyordu: '... Farklı

²⁰ Adnan Akfırat, Özel Savaş, Kaynak Yayınları, s. 108–109.

zamanlarda, farklı projelerle ilgili çeşitli kuruluşlarla çalışıyoruz. İstanbul'da TESEV, TÜSES, TÜSİAD; Ankara'da KA-DER, Türk Parlamenterler Birliği, TESAV, Türk Demokrasi Vakfı (...) bazı Meclis komisyonlarıyla faaliyetlerimiz oldu. Özellikle Anayasa Komisyonu'yla ciddi temaslarımız oldu. İlki Muğla'da MOMİKOM adıyla başlayan Parlamento izleme komiteleriyle çalıştık..."

Alıntıda geçen NDI'nin NED'e bağlı, Amerikan Demokrat Parti'nin kuruluşu olduğunu biliyoruz, Attila İlhan aynı yazısında, TOSAV'ın (Toplumsal Sorunları Araştırma Vakfı) NED'le ilişkilerine yer veriyor. Attila İlhan'ın Project Democracy, 3. 13 Kasım 2000, faks mesajı dipnotuyla aktardığı bilgilerden bir bölümü şöyle:

"... TOSAV'ın 'Kurucular Kurulu' başkanlığını 'National Endowment For Democracy' (NED) fonundan ABD'de kurs gören Prof. Doğu Ergil yürütüyor. Kurul'da Doğu Ergil'in yanı sıra M. Behlül Yavuz (Başkan Yardımcısı), S. Haşim Haşimi (Sayman, ANAP milletvekili, eski Fazilet Partisi milletvekili), Feride Cilalioğlu, Koray Düzgören, Eyüp Cilalioğlu, Şeyhmus Diken, Yahya Munis, Ömer Çetin yer alıyor. Danışma Kurulu şu isimlerden oluşmuş: Çetin Altan, Mehmet Altan, Tarık Ziya Ekinci, Ayşe Önal, Etyen Mahcupyan, Halil Şenalan, Hüsametdin Kavi, Cenar Kavala, İshak Alaton, Cüneyt Karagülle, Niyazi Öktem, Tınaz Titiz, Rengin Gökmen, Elif Dağlı, Burhan Şenatalar, Müjde Ar, Bülent Tanör, Ali Bayramoğlu..."

"...TOSAV'm (yabancı) uzman danışmanları oldukça önemli kişiler. En önemlisi ABD, CSIS Corp. adlı kuruluşta direktör olan J. V. Montville, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da 23 yıl diplomat olarak bulunmuş; ABD Dışişleri Bakanlığı'nda 'Yakın Doğu Şefliği' ve 'Küresel Sorunları Direktörlüğü' yapmıştır. Harvard çıkışlı J. V. Montville'nin uzmanlık alanı Doğu Avrupa, Baltık, Ortadoğu, Güney Afrika, Kuzey İrlanda, Kanada ve Güney Amerika'da 'çatışma çözümü'dür; bu konularda, Vamık Volkan'la birlikte, bir de kitap yayımlamıştır..."

NGO'culuğa karşı mücadelenin önemi

Bir, NGO'culuk Türkiye'nin kitle örgütlerini, meslek odalarını, barolarını, giderek sendikalarını eritiyor, bitiriyor, giderek Türkiye'yi teslim almak isteyenlerin aleti haline getiriyor. Halkın ileri unsurlarını birleştiren bu örgütler olmaksızın Türkiye'nin bağımsızlığını savunmak, ilerici herhangi bir toplumsal dönüşümü gerçekleştirmek mümkün değildir.

İki, Türkiye NGO'lar vasıtasıyla, tarihinde hiç olmadığı kadar yaygın ve etkili bir istihbarat ağıyla sarılıp sarmalanıyor. Ve bu istihbarat ağı, Türkiye'yi bölmek isteyen ABD ve AB'nin emrindedir.

Üç, yığınlar NGO ideolojisiyle yozlaştırılıp çürütülmekte, ulusal direnç yıkılmaktadır. Açıkça ulusal devlet ve bağımsızlık düşmanlığı yapılmakta; Amerikancılık, AB'cilik, vatansızlık meziyet haline getirilmektedir.

Özetle "ihanet mevcuttur", düşman kalenin içinde mevzilenmektedir. Daha vahimi gaflettir. Türkiye ne yazık ki, henüz NGO felaketinin yeteri kadar farkında değildir. Ama bağımsızlık ve Cumhuriyet Devrimi için mücadelenin, NGO'culukla mücadele olduğunu ergeç öğrenecektir. Zorunluluktur bu.